

УДК 32

Михайлова Олена

**ГРОМАДЯНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ
У КОМЕНТАРЯХ БЛОГОСФЕРИ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ БЛОГОСФЕРИ
«УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ»)**

Існують дві традиції трактування громадянської ідентичності. Згідно з першою, громадянська ідентичність визначається як юридичний і соціальний спосіб зв'язку між особистістю і суспільством у системі координат «громадянин-держава», «громадянин-країна». Інша точка зору – де принциповим є акцент на саморегуляції громадянського суспільства й уявлення про антагонізм політично-державної сфери та громадянської сфери, яка не підлягає опіці й керуванню з боку держави. Громадянську ідентичність пропонується розглядати як самовизначення щодо владних відносин, незалежно, чи є суб'єктом цих відносин держава або інша організованість.

Блогосфера як територія презентації різних моделей громадянської ідентичності. Політизованість і демократизм блогосфери зумовлюють особливе її місце у поширенні ідентичностей, зокрема громадянської ідентичності. Ці процеси поглиблюються в періоди політичних криз, що, зокрема, можна було бачити по сплеску уваги до блогосфери взимку 2013–2014 рр. Причому особливу роль в Україні відіграють блог-платформ відомих медій (таких як «УП»), оскільки ту домінує публічна, а не приватна тематика. Дослідження ідентичності за матеріалами української блогосфери мають проходити з урахуванням інформаційно-психологічних впливів з боку спецслужб РФ.

Коментарі української блогосфери як джерело у дослідженні громадянської ідентичності. Блогосфера – унікальний дискурсивний простір, у якому чітко виокремлюються первинний і вторинний дискурси, при чому первинний дискурс уособлений в авторському повідомленні блогера, а вторинний – у комунікації навколо цього повідомлення. Вторинний дискурс блогосфери, і перш за все коментарі, найчастіше відбивають ступінь прийнятності авторських

тез. Але робити висновки щодо ідентичності мовців вторинного дискурсу можна лише в умовах відповідальної комунікації, коли коментатори не ховаються за анонімами. Це обмеження, природне у дослідженнях ідентичності, набуває особливого змісту в умовах інформаційної агресії з боку РФ, що відбивається у цілеспрямованому тролінгу з метою впливу на суспільну думку в Україні.

Свідчення поширення громадянської ідентичності серед українців за даними коментарів блогосфери «Української Правди». Блог-платформа «УП» існує від 2008 р. Серед активних її дописувачів чимало осіб, що демонструють свою прихильність ліберальному дискурсу, сприяють поширенню норм ліберального світу серед українців, а відтак – і поширенню громадянської ідентичності (Ігор Луценко, Руслана Лижичко, Єгор Соболев, Тетяна Чорновол та інші). Відгуки на їх блогерські повідомлення викликають активну реакцію з боку читачів, і ступінь сприйнятливості аудиторії свідчить про те, якою мірою тези блогерів адсорбуються українською аудиторією. З іншого боку, коментарі під постами деяких активних противників ліберального дискурсу (зокрема Вадима Колесніченка), що виражають обурення, незгоду, активну протидію такій позиції блогера, також являють собою яскраві свідчення поширення громадянської ідентичності. Так, коментування засвідчує динаміку зміни у суспільних настроях та повсякденних практиках українців. Причому ця динаміка корелюється із спалахами громадянської активності українців, що можна було бачити по коментарях зимовесни 2013–2014 рр. Зокрема, у цей час можна було простежити помітне збільшення активності аудиторії блогосфери, а також більш радикальне налаштування та поширення орієнтирів громадянської ідентичності серед мовців дискурсивного простору української блогосфери.